

ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДИК ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ ДО АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

С. В. ШЕВЧЕНКО, аспірант Класичного приватного університету
(м. Запоріжжя)

***Анотація.** Проаналізовано останні публікації із проблематики підготовки студентів напряму 6.030509 «Облік і аудит» до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах. Визначено актуальність розроблення методик для визначення рівня готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств. Представлено відповідний авторський інструментарій. Емпірично обґрунтовано норми тесту-опитувальнику, тестів знань, а також експертного оцінювання за авторським бланком. Визначено перспективні напрями наукових досліджень.*

***Ключові слова:** методики, готовність, автоматизація, бухгалтерській облік, майбутні бухгалтери, мале підприємство*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Економіка України потребує забезпечення стабільного і тривалого зростання. Світовий досвід та практика господарювання свідчать, що однією з рушійних сил економічного розвитку розвинутої країни є підприємства малого бізнесу. Саме малі підприємства виступатимуть провідною рушійною силою економічного розвитку, ефективним засобом структурної перебудови, подолання диспропорцій на окремих сегментах ринку, активізації інноваційної діяльності, розвитку конкуренції, утворення нових робочих місць і зниження безробіття [2].

В контексті тенденцій розвитку економіки країни очевидним є те, що сьогодні є великим попит на бухгалтерів малих підприємств. Слід очікувати також, що найближчим часом цей попит буде збільшуватися.

Зміст професійної діяльності сучасного бухгалтера малого підприємства пов'язаний, перш за все, з використанням засобів технологізації обліку коштів організації. Набуття відповідних компетенцій лежить у зоні відповідальності фахової підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Аналіз публікацій, які прямо або побічно стосуються питання підготовки майбутніх бухгалтерів до використання бухгалтерських комп'ютерних систем (Н. Баловсяк [1], Є. Бенькович [3], М. Бондар [4], В. Доля [7], Г. Голубнича [6], Л. Петльована [12], В. Стрельников [15], О. Шевчук [16], Я. Крупка [10] та ін.) показав, що у них не приділено належної уваги розробці діагностичного інструментарію для оцінювання готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку на малих підприємствах.

Мета статті – розробка інструментів визначення рівню готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств.

Виклад основного матеріалу. Результатом нашої роботи стало розроблення у відповідності до визначених критеріїв і показників комплексу методик, що інтегрує комп'ютерні тести навчальних досягнень студентів, авторський тест-опитувальник, а також методику експертної оцінки виконання студентами індивідуального завдання.

Взаємозв'язок розроблених інструментів оцінювання із критеріями та показниками готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку на малих підприємствах представлений у таблиці 1.

Таблиця 1

Діагностичний комплекс з оцінювання готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств

Критерії	Показники	Методи оцінювання
Мотиваційно-ціннісний	Активна позиція щодо необхідності набуття актуальних знань і умінь з автоматизації бухгалтерського обліку	Тест-опитувальник
	Усвідомлення професійної відповідальності за результати та процес бухгалтерського обліку	
	Наполегливість і послідовність у засвоєнні нових технологій бухгалтерського обліку	
	Професійна амбіційність як потреба в успішності, досягненні більшого, заснована на високих професійних домаганнях	
Когнітивний	Знання основних типів програмних продуктів з автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств	Комп'ютерний тест знань (2 варіанти)
	Уявлення про тренди у галузі автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств	
	Володіння понятійно-категоріальним фондом у галузі автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, необхідним для професійного спілкування	
	Уміння з самостійного пошуку і систематизації професійної інформації	
Діяльнісний	Уміння проектування інформаційної системи	Експертне оцінювання за визначеними показниками індивідуального завдання з аналізу інформаційної системи підприємства
	Досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу «міні-бухгалтерія»	
	Досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу «міді-бухгалтерія»	
	Уміння швидко навчатися використанню нових технологій	

Опишемо методики оцінювання готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств більш докладно, приділяючи при цьому увагу обґрунтуванню їхніх емпіричних норм.

Першим засобом оцінювання готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств виступає **тест-опитувальник**. Використання цього інструменту у нашому дослідженні ставить за мету встановлення відповіді на питання: «Чи мотивований студент до засвоєння технологій, що дозволяють автоматизувати облік на малих підприємствах?» «Чи сприймає він відповідну готовність як особисту цінність?». Іншими словами, мова йде про

визначення готовності студента до автоматизації обліку малого підприємства у мотиваційно-ціннісному аспекті.

При визначенні тест-опитувальнику у якості засобу оцінювання ми спиралися на теоретичні позиції П. Клайна, згідно яких особистісні опитувальники – широко використовувані методики вимірювання особистісних якостей, оскільки вони можуть розроблятися так, що їм будуть притаманні: надійність, валідність і стандартизованість [8, с. 91].

Розроблений нами опитувальник містить відповідно 20 тверджень (по п'ять за кожним показником). Серед різноманітних варіантів побудови основної частини опитувальників нами обраний варіант, що передбачає наведення ряду тверджень, зв'язаних із рейтинговою шкалою. Зокрема, нами застосовано п'яти бальну шкалу Р. Лайкерта, крайні значення якої відповідають позиціям респондента: «завжди – ніколи» або «саме так – точно ні» [8, с. 94].

Сума балів за декількома судженнями або твердженнями, поєднаними в окрему шкалу опитувальника, дає змогу виявити установку респондента до того чи іншого твердження. При цьому вона забезпечує відносну надійність навіть при невеликій кількості суджень, при цьому отримані дані легко опрацювати [9].

Значущим показником розробленого нами тесту-опитувальника є кількість балів, обраних за шкалами.

З метою нормування розробленого інструменту діагностики готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств за ціннісно-мотиваційним критерієм нами проведено пілотне дослідження на вибірці обсягом 59 респондентів, якими виступили бакалаври вишів України напряму підготовки 6.030509 «Облік та аудит».

Результати статистичної обробки отриманих даних наведено у таблиці 2.

Таблиця 2. Результати нормування тесту-опитувальнику як інструменту оцінювання готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств за ціннісно-мотиваційним критерієм

Статистичний показник	Значення
Кількість (n)	59
Середнє (m)	64,97
Мінімум	32
Максимум	98
Станд. відх. (σ)	15,6
$m + 2/3 \sigma$	75,37
$m - 2/3 \sigma$	54,57
Асиметрія	-0,24
Ексцес	-0,33

Як бачимо з таблиці 1, статистичні показники (асиметрія, ексцес, стандартне відхилення) свідчать на користь нормальності розподілу вибірки, зокрема, асиметрія і ексцес мають достатньо малі значення, помилка середнього так само невелика.

Серед методів стандартизації нами обрано метод на основі визначення середнього арифметичного (m) і стандартного відхилення (σ). Зокрема, межу низького рівня визначено як $m - 2/3\sigma$; межу високого рівня – як $m + 2/3\sigma$. При такому способі нормування середньому рівню відповідало близько 50% результатів вибірки [13].

Результатом описаної вище процедури стали такі емпірично встановлені норми тесту-опитувальника: якщо бал, отриманий респондентом за тестом опитувальника, $\leq 54,57$ – низький; якщо бал у межах 54,58-75,36 – середній; якщо бал $\geq 75,37$ – високий рівень готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств за ціннісно-мотиваційним критерієм.

Другим інструментом оцінювання готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств виступає **тестування знань за допомогою комп'ютера**.

Тестування дозволяє встановити рівень остаточних знань студентів за тематикою автоматизації обліку на малих підприємствах. Іншими словами, дозволяє встановити готовність майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств за когнітивним критерієм.

При визначенні тестування одним з елементів діагностичної системи ми виходили з того, що воно забезпечує мінімізацію часових витрат на отримання надійних підсумків контролю. Окрім того, тестування забезпечує зворотний зв'язок і надає викладачеві інформацію про хід і результати процесу навчання студентів [5, с. 106].

Тест знань нами було розроблено у двох варіантах. Значущим показником цього тесту виступає кількість неправильних відповідей студента.

Для обґрунтування норм тесту було проведено пошукове дослідження на вибірці 65 бакалаврів напряму 6.030509 «Облік та аудит» вишів України.

Відзначимо, що для запобігання створення дискомфорту під час тестування студенти завчасно мали можливість ознайомитися із тестовими питаннями. Студенти пройшли необхідний інструктаж з користування комп'ютерною програмою для тестування. Результати дослідження представлено у табл. 3.

Таблиця 3

Результати нормування тесту знань як інструменту визначення готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств за когнітивним критерієм

Статистичний показник	Значення	
	Варіант 1	Варіант 2
Кількість (n)	65	65
Середнє (m)	5,91	6,78
Мінімум	1,00	1,00
Максимум	13,0	15,0
Станд. відх. (σ)	2,92	3,90
$m + 2/3 \sigma$	7,86	9,38
$m - 2/3 \sigma$	3,96	5,18
Асиметрія	0,30	0,24
Ексцес	-0,19	-0,14

Отримані значення статистичних показників (асиметрія, ексцес, стандартне відхилення) (табл. 3) засвідчили нормальність розподілу в отриманому масиві даних, зокрема, асиметрія і ексцес мали невеликі значення, помилка середнього – теж невелика.

Використовуючи спосіб нормування на основі визначення середнього арифметичного (m) і стандартного відхилення (σ) ми отримали такі норми тесту:

– у першому варіанті: якщо бал (кількість неправильних відповідей) $\leq 3,96$ – високий; якщо бал у межах 3,97-7,85 – середній; якщо бал $\geq 7,86$ – низький рівень готовності;

– у другому варіанті: якщо бал $\leq 5,18$ – високий; якщо бал у межах 5,19-9,37 – середній; якщо бал $\geq 9,38$ – низький рівень готовності.

Третім інструментом діагностики готовності до автоматизації обліку малих підприємств виступає експертне **оцінювання результатів виконання студентами індивідуального завдання на виробничій практиці.**

Використання цього інструменту у нашому дослідженні ставить за мету встановлення відповіді на питання: «чи уміє студент проектувати інформаційні системи?», «чи має він достатній досвід використання комп'ютерних систем бухгалтерського обліку?», «чи здатен він швидко навчатися використанню нових технологій?». Іншими словами, мова йде про визначення готовності студента до автоматизації обліку малого підприємства у діяльнісному аспекті.

У якості індивідуального завдання у нашому дослідженні виступало складання аналітичного звіту про стан і перспективи автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві під час практики.

Ми виходили з того, що складення звіту – це самостійна науково-дослідна робота у якій відбивається авторська аналітична оцінка стану досліджуваної проблеми і власна точка зору автора на можливі варіанти її вирішення.

Це завдання передбачає також розробку методичних рекомендацій у вигляді гіпотетичної моделі автоматизованої інформаційної системи бухгалтерського обліку на підприємстві, де проходила практика з використанням відомих майбутньому бухгалтеру програмних продуктів.

Результат виконання індивідуального завдання – аналітичний звіт, має складатися з 3-х частин:

- вступ (коротка характеристика підприємства практики);
- основна частина, що складається з 2-3 параграфів, в яких дається оцінка існуючої на підприємстві інформаційної системи, а також розкривається авторське бачення її розвитку;
- методичні рекомендації (коротке формулювання основних висновків автора що до поліпшення інформаційної системи на базі практики, а також модель гіпотетичної інформаційної системи, створеної з використанням відомих майбутньому бухгалтеру програмних продуктів).

Необхідною частиною звіту є також список літератури, використаної в ході роботи над завданням.

На основі аналітичного звіту повинна бути підготовлена електронна презентація, яка має використовуватися як візуальна ілюстрація під час оприлюднення результатів виконання індивідуального завдання.

Значущий показник успішності виконання практичного завдання формується на основі визначення середньої оцінки експертів за п'ятибальною шкалою таких параметрів: уміння проектування інформаційної системи; досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу «міні-бухгалтерія»; досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу «міді-бухгалтерія»; уміння швидко навчатися використанню нових технологій.

Для нормування розробленого інструменту встановлення готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств за діяльнісним критерієм проведено пілотне дослідження, у ході якого експерти оцінили результат виконання індивідуального завдання у 61 майбутнього бухгалтера, які

навчалися на четвертому курсі. Результати проведеної роботи представлено у таблиці 4.

Таблиця 4

Результати нормування експертних оцінок як інструменту визначення готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств за діяльнісним критерієм

Статистичний показник	Значення
Кількість (n)	61
Середнє (m)	28,28
Мінімум	11,00
Максимум	45,00
Станд. відх. (σ)	8,329
$m + 2/3 \sigma$	33,83
$m - 2/3 \sigma$	22,73
Асиметрія	0,025
Ексцес	-0,19

Як бачимо з таблиці 4, асиметрія, ексцес і стандартне відхилення свідчать на користь нормальності розподілу вибірки.

Використовуючи спосіб нормування з використанням середнього арифметичного (m) та стандартного відхилення (σ) ми отримали такі норми експертної оцінки: якщо середній бал $\leq 22,73$ – низький; якщо бал у межах 22,74-33,82 – середній; якщо бал $\geq 33,83$ – високий рівень готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств за діяльнісним критерієм.

Результати пілотних досліджень заклали емпіричні основи педагогічного експерименту з перевірки ефективності моделі формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Відзначимо, що у ході розробки різних варіантів представлення результатів оцінювання професійної підготовленості майбутніх бухгалтерів ми відмовилися від визначення єдиного агрегованого індексу цієї готовності. При цьому ми поділяємо позицію А. Новикова, який вважає, що такий індекс має менший інформативний потенціал у порівнянні із оцінками окремих складових професійної підготовленості, адже у разі виведення такої оцінки може бути втрачена цінна інформація про слабкі та сильні сторони тієї чи іншої системи професійної підготовки [11, с. 246].

Іншими словами, у нашому дослідженні перевага віддається аналізу та порівнянню експериментальних результатів, окремо по кожному з визначених критеріїв професійної підготовленості, що виключає їхнє зведення під «загальний знаменник». Вважаємо, що дослідження від цього тільки збагатиться, а отримані результати стануть більш інформативними.

Висновки. Таким чином, проведені дослідження дозволили обґрунтувати методики визначення готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств, а також встановити норми цих методик. Зокрема, засобами оцінювання цієї готовності виступають:

– за мотиваційно-ціннісним критерієм – авторський тест-опитувальник, який має такі емпірично встановлені норми: якщо бал, отриманий за ним $\leq 54,57$ –

це відповідає низькому; якщо бал у межах 54,58 – 75,36 – середньому; якщо бал $\geq 75,37$ – високому рівню готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств;

– за когнітивним критерієм – розроблений автором тест знань, який має такі емпірично встановлені норми: у першому варіанті: якщо кількість неправильних відповідей (у групі) $\leq 3,96$ – високий; якщо ця кількість у межах 3,97-7,85 – середній; якщо кількість $\geq 7,86$ – низький рівень; у другому варіанті: якщо кількість неправильних відповідей $\leq 5,18$ – високий; якщо бал у межах 5,19-9,37 – середній; якщо бал $\geq 9,38$ – низький рівень готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств;

– за діяльнісним критерієм – експертне оцінювання результатів виконання індивідуального завдання на виробничій практиці. При цьому, отримані такі емпірично встановлені норми експертної оцінки: якщо середній бал $\leq 22,73$ – низький; якщо бал у межах 22,74-33,82 – середній; якщо бал $\geq 33,83$ – високий рівень готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств.

Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні експериментальної роботи з формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств, а також аналізу її результатів.

Література

1. Баловсяк Н. В. Формування інформаційної компетентності майбутнього бухгалтера в процесі професійної підготовки : дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Баловсяк Надія Василівна; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. — К., 2006. — 334арк. : табл. — Бібліогр.: арк. 227-256.

2. Бейгул С. Б. Розвиток малого підприємництва в регіонах України [Електронний ресурс] / С.Б. Бейгул, Т.В. Романова // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". — № 3, 2011. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=479>

3. Бенькович Є.Р. Підготовка студентів економічних спеціальностей до використання програмних комп'ютерних систем у професійній діяльності: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Є.Р. Бенькович ; Ін-т вищ. освіти АПН України. — К., 2009. — 20 с. — укр.

4. Бондар М. І. Концептуальні підходи до підготовки фахівців з обліку і аудиту на сучасному етапі [Електронний ресурс] / М. І. Бондар // Збірник тез доповідей Міжнародної навчально-методичної конференції (10-11 грудня 2009 р.) / Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". — Суми, 2010. — С. 8-11 — Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2128>

5. Буренко М.С. Формування фахових компетенцій майбутніх тренерів-викладачів у процесі вивчення циклу професійно-орієнтованих дисциплін : Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Буренко Марина Сергіївна; Класич. приват. ун-т. — Запоріжжя , 2012. — 200 с.

6. Голубнича Г. Науково-дослідна компонента підготовки фахівців з обліку та аудиту у класичних університетах [Електронний ресурс] / Г. Голубнича // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка. — 2008. — № 101. — С. 21-25. — Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/ekonomika/articles/Research_a_component_during_prep

aration_of_experts_under_the_account_and_audit_at_classical_universities_14335.pdf.

7. Доля В.Т. Зміст підготовки фахівців з обліку і аудиту у міському господарстві / Доля В.Т. // Коммунальное хозяйство городов: Научно-технический сборник. – 2004. – №56. – С. 227-231.

8. Клайн П. Справочное руководство по конструированию тестов: введение в психометрическое проектирование / П. Клайн. – К., 1994. – 283 с.

9. Кондаков И.М. Создание психологических опросников с помощью статистического пакета SPSS for Windows 11.5.0 : учебно-методическое пособие [Электронный ресурс] / Кондаков И.М. – Режим доступа: <http://www.matlab.mgppu.ru/work/0028.htm>

10. Крупка, Я. Д. Проблеми підготовки фахівців з обліку і аудиту [Електронний ресурс] / Я. Д. Крупка // Збірник тез доповідей Міжнародної навчально-методичної конференції (10-11 грудня 2009 р.) / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми, 2010. – С. 25-28. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2129>

11. Новиков А.М. Методология научного исследования / Новиков А.М., Новиков Д.А. – М.: Либроком, 2009. – 280 с.

12. Петльована Л.Л. Професійні програмні засоби, що використовуються у вищому економічному закладі / Л.Л. Петльована // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2006. – № 30. – С. 65-68. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

13. Попов О.А. Пример вычисления норм теста [Электронный ресурс] / О.А. Попов // Сайт «Статистика в педагогике и психологии». – Режим доступа: http://psystat.at.ua/Articles/Norm_calculation.doc. – Заголовок с экрана.

14. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии / Е.В. Сидоренко. – СПб. : Речь, 2000. – 350 с. : ил.

15. Стрельников В. Ю. Теоретичні засади проектування професійно орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки : Автореф. дис... д-ра пед. наук / В. Ю. Стрельников; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2007. – 42 с. – укр.

16. Шевчук О. Б. Особливості підготовки майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю за кордоном / О. Б. Шевчук [Електронний ресурс] // Електронне наукове фахове видання «Науковий вісник Донбасу» № 3 (23), 2013. – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sobpzk.pdf>

REFERENCES

1. Balovsyak N. V. Formuvannya informacijnoyi kompetentnosti majbutn`ogo buxgaltera v procesi profesijnoyi pidgotovky` : dy`s... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Balovsyak Nadiya Vasy`livna; Insty`tut pedagogiky` i psy`xologiyi profesijnoyi osvity` APN Ukrayiny`. — K., 2006. — 334ark. : tabl. — Bibliogr.: ark. 227-256.

2. Bejgul S. B. Rozvy`tok malogo pidpry`emny`cztva v regionax Ukrayiny` [Elektronny`j resurs] / S.B. Bejgul, T.V. Romanova // Elektronne naukove faxove vy`dannya "Efekty`vna ekonomika". – № 3, 2011. – Rezhy`m dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=479>

3. Ben`kovy`ch Ye.R. Pidgotovka studentiv ekonomichny`x special`nostej do vy`kory`stannya programny`x komp'yuterny`x sy`stem u profesijnij diyal`nosti: avtoref. dy`s... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Ye.R. Ben`kovy`ch ; In-t vy`shh. osvity` APN Ukrayiny`. – K., 2009. – 20 s. – ukp.

4. Bondar M. I. Konzeptual`ni pidxody` do pidgotovky` faxivciv z obliku i audy`tu na suchasnomu etapi [Elektronny`j resurs] / M. I. Bondar // Zbirny`k tez

dopovidej Mizhnarodnoyi navchal'no-metody'chnoyi konferenciyi (10-11 grudnya 2009 r.) / Derzhavny'j vy'shhy'j navchal'ny'j zaklad "Ukrayins'ka akademiya bankivs'koyi spravy' Nacional'nogo banku Ukrayiny". – Sumy', 2010. – S. 8-11 – Rezhy'm dostupu: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2128>

5. Burenko M.S. Formuvannya faxovy'x kompetencij majbutnix treneriv-vy'kladachiv u procesi vy'vchennya cy'klu profesijno-orijentovany'x dy'scy'plin : Dy's. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Burenko Mary'na Sergiyivna; Klasy'ch. pry'vat. un-t. – Zaporizhzhya , 2012. – 200 s.

6. Golubny'cha G. Naukovo-doslidna komponenta pidgotovky' faxivciv z obliku ta audy'tu u klasy'chny'x universy'tetax [Elektronny'j resurs] / G. Golubny'cha // Visny'k Ky'yivs'kogo nacional'nogo universy'tetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya Ekonomika. – 2008. – № 101. – S. 21-25. – Rezhy'm dostupu: http://papers.univ.kiev.ua/ekonomika/articles/Research_a_component_during_preparation_of_experts_under_the_account_and_audit_at_classical_universities_14335.pdf.

7. Dolya V.T. Zmist pidgotovky' faxivciv z obliku i audy'tu u mis'komu gospodarstvi / Dolya V.T. // Kommunal'noe xozyajstvo gorodov: Nauchno-texny'chesky'j sborny'k. – 2004. – №56. – S. 227-231.

8. Klajn P. Spravochnoe rukovodstvo po konstruy'rovany'yu testov: vvedeny'e v psy'xometry'cheskoe proekty'rovany'e / P. Klajn . – K., 1994. – 283 s.

9. Kondakov Y'.M. Sozdany'e psy'xology'chesky'x oprosny'kov s pomoshh'yu staty'sty'cheskogo paketa SPSS for Windows 11.5.0 : uchebno-metody'cheskoe posoby'e [Elektronny'j resurs] / Kondakov Y'.M. – Rezhy'm dostupa: <http://www.matlab.mgppu.ru/work/0028.htm>

10. Krupka, Ya. D. Problemy' pidgotovky' faxivciv z obliku i audy'tu [Elektronny'j resurs] / Ya. D. Krupka // Zbirny'k tez dopovidej Mizhnarodnoyi navchal'no-metody'chnoyi konferenciyi (10-11 grudnya 2009 r.) / Derzhavny'j vy'shhy'j navchal'ny'j zaklad "Ukrayins'ka akademiya bankivs'koyi spravy' Nacional'nogo banku Ukrayiny". – Sumy', 2010. – S. 25-28. – Rezhy'm dostupu: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2129>

11. Novy'kov A.M. Metodology'ya nauchnogo y'ssledovany'ya / Novy'kov A.M., Novy'kov D.A.. – M.: Ly'brokom, 2009. – 280 s.

12. Petl'ovana L.L. Profesijni programni zasoby', shho vy'kory'stovuyut'sya u vy'shhomu ekonomichnomu zakladi / L.L. Petl'ovana // Visn. Zhy'tomy'r. derzh. un-tu im. I. Franka. – 2006. – № 30. – S. 65-68. – Bibliogr.: 5 nazv. – ukp.

13. Popov O.A. Pry'mer vychy'sleny'ya norm testa [Elektronny'j resurs] / O.A. Popov // Sajt «Staty'sty'ka v pedagogy'ke y' psy'xology'y'». – Rezhy'm dostupa: http://psystat.at.ua/Articles/Norm_calculation.doc. – Zagolovok s ekrana.

14. Sy'dorenko E.V. Metody matematy'cheskoj obrabotky' v psy'xology'y' / E.V. Sy'dorenko. – SPb. : Rech', 2000. – 350 s. : y'l.

15. Strel'nikov V. Yu. Teorety'chni zasady' proektuvannya profesijno orijentovanoyi dy'dakty'chnoyi sy'stemy' pidgotovky' bakalavriv ekonomiky' : Avtoref. dy's... d-ra ped. nauk / V. Yu. Strel'nikov; In-t ped. osvity' i osvity' dorosly'x APN Ukrayiny'. – K., 2007. – 42 c. – ukp.

16. Shevchuk O. B. Osobly'vosti pidgotovky' majbutnix faxivciv finansovo-ekonomichnogo profilyu za kordonom / O. B. Shevchuk [Elektronny'j resurs] // Elektronne naukovy'e faxove vy'dannya «Naukovy'j visny'k Donbasu» № 3 (23), 2013. – Rezhy'm dostupu: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sobpzk.pdf>

ОБОСНОВАНИЕ МЕТОДИК ОПРЕДЕЛЕНИЯ УРОВНЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ БУХГАЛТЕРОВ К АВТОМАТИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

**С.В. ШЕВЧЕНКО, аспирант Классического частного университета
(г. Запорожье)**

***Аннотация.** Проанализированы последние публикации по проблематике подготовки студентов направления 6.030509 «Учет и аудит» к автоматизации бухгалтерского учета на малых предприятиях. Определены актуальность разработки методик для определения уровня готовности будущих бухгалтеров к автоматизации бухгалтерского учета малых предприятий. Представлены соответствующий авторский инструментарий. Эмпирически обоснованы нормы тест-опросника, тестов знаний, а также экспертной оценки по авторскому бланку. Определены перспективные направления научных исследований.*

***Ключевые слова:** методики, готовность, автоматизация, бухгалтерский учет, будущие бухгалтеры, малое предприятие*

JUSTIFICATION OF METHODOLOGIES DETERMINING A LEVEL OF FUTURE ACCOUNTANTS' READINESS TO AUTOMATION OF ACCOUNTING AT SMALL ENTERPRISES

**S. SHEVCHENKO, PhD student of Classic private university
(Zaporizhzhya)**

***Summary.** Professional activity of a modern accountant at small enterprises is connected primarily with the use of automation of accounting processes. Acquiring respective competence lies in the area of professional training responsibility.*

The latest statement was the reason of our scientific efforts on the research, which aim is the development of instruments determining a level of future accountants' readiness to automation of accounting at small enterprises.

The result of individual task completion: analytical report should consist of three parts: introduction (brief description of enterprise where practice took place); main part which consists of 2-3 paragraphs, where it is described an assessment of existing information system in the enterprise, and it is also revealed the author's vision of its development; guidance (short formulation of basic conclusions of the author on improvement of information systems based on practices and also a model of hypothetical information system created with using the software known to future accountant).

Thus, studies allowed justifying methodology for determining evaluation of future accountants' readiness to automation of accounting at small enterprises and establishment of norms for these methodologies.

Prospects for future research can be found in experimental work on the formation of future accountants' readiness to automation of accounting at small enterprises and analyzing its results.

***Key words:** Justification, methodologies, level of readiness, future accountants', automation of accounting, small enterprises*